

Ústav Romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Oponentský posudek na diplomovou práci

Název práce: **Forma, frekvence a postavení příslovečného určení ve španělských neliterárních textech v porovnání s češtinou.**

Autorka práce: **Bc. Renata Lexová**

Vedoucí práce: **Prof. PhDr. Jana Králová, CSc.**

Předkládaná diplomová práce analyzuje formu, frekvenci a postavení příslovečného určení ve španělských neliterárních textech vět ve španělštině, které porovnává s českými neliterárními texty. Práce je zdařilá jak v koncepční rovině, tak v rovině zpracování dat. Autorka se opírá o relevantní literaturu – gramatiky různých autorů a studie Králové ohledně tématu – na jejímž základě vytváří rámec pro identifikaci příslovečného určení a formuluje předmět zkoumání a hypotézy pro svoji analýzu. Správně predikuje častý výskyt příslovcí času, místa a způsobu ve zvoleném jazykovém vzorku – publicistických textů.

Autorka nejprve představuje problematiku příslovečných určení a uvádí jejich klasifikace podle různých autorů různých lingvistických tradic. V analýze si všímá formy, frekvence výskytu a pozice příslovečných určení na reprezentativním vzorku, který slibuje výpovědní hodnotu. Analýza je prezentována přehledně prostřednictvím grafů s komentáři, výsledky jsou náležitě popsány a prezentovány srozumitelnou formou. Autorka konstatuje vyšší výskyt v českých textech jak v obecné rovině, tak i pro jednotlivé typy příslovečných určení: místa, času a způsobu. Zde by mě zajímalo, zda má autorka vysvětlení pro vyšší výskyt příslovečných určení v češtině: jsou-li texty žánrově stejné, znamená výsledek, že ve španělských textech není časoprostorová determinace výpovědi relevantní či nutná?

K práci mám několik připomínek a dotazů, které necht' jsou předmětem obhajoby. V textu se objevuje několik nepřesných formulací, např. na str. 10 by bylo třeba upřesnit výrok „*další funkce je syntaktická, kdy projevuje schopnost vytvořit přeměnu s dalšími syntaktickými prvky na různé kategorie*“ a hned následující „*příslovečné určení disponuje velkou syntaktickou pohyblivostí, protože vykazuje různé druhy, které se projevují několika způsoby*“.

V kapitole 1.5 patrně došlo k terminologické konfuzi. Autorka uvádí kritéria dělení příslovcí (str. 31), nicméně na další straně již hovoří o příslovečných určení tam, kde má zřejmě na mysli příslovce. Terminologicky nejasný je výraz *funkce doplňkového přísudku* (str. 33), také tvrzení o *funkci doplňku* není jasné ve spojení s příklady *hablar claramente; psicológicamente endeble* (str. 32). Podobně vágně je zacházeno s termíny *doplňk predikátu* a *podmět věty*, což jsou dle autorky funkce připisované příslovečnému určení (str. 47). Také výraz *deklinace* pro odchylky slovosledu nepovažuji za příliš šťastnou volbu (str. 42 a dále). Co znamená „*vyjádření členské*“, které upřednostňují příslovečná určení místa, času a způsobu (na str. 51)? Dále, má být věta *Sociální demokraté škrty dali k Ústavnímu soudu* příkladem předložkového genitivu (str. 74)?

Na str. 34 se uvádí „*pokud modifikují podstatná jména případně jiné jmenné skupiny, klasifikují se jako přídavná jména [...]*“ – o jaké jiné jmenné skupiny se jedná?

Formulačně kostrbatý je i výrok „*ve funkci jmenného jádra (?) se přílehlý větný člen antepojuje před příslovce, pokud je další člen také příslovce*“ (str. 42) nebo tamtéž „*nebo se postpojuje, pokud se jedná o adjektivní segment (?)*“. Podobně by bylo třeba upřesnit výrok „*až po té následuje nová informace, aniž by mluvčí bral v úvahu takto daný pořádek slov*“ (str. 44).

Na str. 55 je sporný výrok ohledně pozice příslovečného určení: „*proto klade příslovečné určení místa až na konec větného celku*“ – domnívám se, že je tomu naopak: příslovce stojí na konci výpovědi v ohniskové pozici, která má nejvyšší stupeň komunikativního dynamismu.

Jenom pro upřesnění ke otázkám slovosledu uvádím, že „pevné“ postavení adverbialíí za slovesem lze alternovat rematizací (autorka zmiňuje pouze topikalizaci/tematizaci), tudíž příklady např. na str. 42 je možno rematizovat ve smyslu *PERFECTAMENTE lo comprendió*. Samozřejmě se jedná o variantu využívanou zejména v mluveném projevu, nepředpokládám, že by v analyzovaném vzorku byly výskyty těchto jevů.

V úvodní části praktické části autorka mimo jiné upozorňuje na některé obtíže, které mohou vyvstat při určování příslovečné určení, je-li vyjádřeno za použití substantiva, neboť jej lze zaměnit s předmětem (str. 50). S touto úvahou souhlasím, domnívám se totiž, že existuje značný počet hraničních případů, zejména co se týče předložkových předmětů či doplňků (viz zejména koncepci doplňku u Zavadila & Čermáka), ale i jiných větných členů. Počítala autorka z tohoto důvodu při zpracování se statistickou chybou zapříčiněnou nesprávným určením? Setkala se s ambivalentními případy? Pokud ano, jak postupovala při jejich zařazení? K těmto dotazům mě vede skutečnost, že u dvou z uvedených příkladů pravděpodobně nedošlo ke správnému určení: *reservas en divisas* (str. 53) - ¿Qué reservas? nebo ¿Dónde? (Přívlastek shodný nebo příslovečné určení?); dále *para este domingo* (str. 71) – příslovečné určení účelu nebo času?

Co se týče formální stránky, v textu se objevují četné drobné překlepy, rušivě působí psaní násobných číslovek odděleně (*osm krát*). Občas formální úprava zejména v teoretické části působí dojmem přehledu bez textové koheze. další výhrady nemám, práce vyhovuje požadavkům kladeným na tento typ kvalifikačních prací.

Hodnocení: Předkládaná diplomová práce představuje vnitřně velice kompaktní útvar, v němž autorka prokazuje schopnost metodického postupu a zpracování zkoumaného vzorku. Závěry interpretované na základě analýzy vzorku jsou zformulované věcně, přesvědčivě a přehledně, a z hlediska jejich další aplikace jsou využitelné pro další studium této oblasti, zejména co se týče komparativního přístupu. Proto doporučuji po redakčních úpravách výsledky publikovat. Nicméně výše uvedené nepřesnosti, které připisuji spíše nepozornosti či spěchu než neznalostem, mě vedou ke snížení známky, kterou by si tato průkopnická práce zasloužila. S uvážením výše uvedeného **doporučuji tuto práci k obhajobě** a hodnotím ji známkou **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích, 27. ledna 2012.

.....
Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.